

mindre Engstlighed, end naar Sagen skal afgøres ved en Taxation. Men Et er fornødent, det erkjender jeg, for at Sagen kan faae nogen Fremgang, og det er, at man gaaer til Sagen med en redelig Villie (Tscherning: Hør!) Saalænge den ærede Rigsdagsmand, der siger „hør“, hvis Mening har faa megen Vægt, og hvis Hjertelag forøvrigt heller ikke kan være imod Forslaget, naar han kan see en god Følge deraf, vil være imod det, saalænge maas vi standse; men vil han og flere Andre være enige, da ville de modstridende Anskuelse række hinanden Haanden og sige: lad os gaae ind derpaa, vi have ingen Tillid til det, men der kan være Noget deri, da vi derved maaskee kunne komme til Klarhed om, hvorledes Situationen i Birkeligheden er. Naar man med en saadan redelig Villie vil Maalet, da troer jeg i Sandhed, at der kan udrettes Meget, men som sagt, hvormeget kan jeg ikke sige, der kan altid være Undtagelser, som med vedholdende Haardnaffethed ikke ville gaae ind paa Mæglingen. Jeg skal forøvrigt tilføie, at min Tillid til saadanne mindelige Overenskomster slet ikke er greben ud af Lusten; jeg har i over 30 Aar befattet mig med Forhold som de her omhandlede, jeg har saavel for egen som for Andres Regning affluttet og indladt mig paa mangfoldige Giendoms-handler, og jeg har deriblandt ogsaa realiseret ikke faa ganske ubetydelige Godser, og jeg tør med Sandhed sige, at jeg har havt det Held, at Udfaldet har været tilfredsstillende, navnlig for Fæsterne, idetmindste have de takket mig derfor. Jeg har i denne temmelig lange Aarsrække erfaret, hvad en redelig og ærlig Villie kan udrette, og jeg tør i den Henseende beraabe mig paa enhver praktisk Mands Erfaring, som her er tilstede, og han vil sande, at det ofte i Lidet har seet ganske forunderligt ud med Parterne, at, naar de have staaet hede i Hovedet, som man siger, og med ivrige Meninger mod hinanden, da er det, naar en upartisk ærlig Mægling kommer imellem — NB. en saadan, som de have havt Tillid til, en saadan, som har havt en redelig Villie til at klare Forviklingen, utroligt, hvad der kan udrettes, saa at man virkelig ikke strax bør faste Fordømmelsesstenen paa denne Tanke — det

er uheldigt, at den kommer saa sildigt, det nægter jeg ikke, men seent er bedre end aldrig, og jeg vil med simple Ord sige: et magert Forlig er bedre end en feed Process.

Hvad det foreliggende Lovforslag angaaer, da skal jeg ikke tilbageholde den Ytring, at jeg, selv om jeg ikke havde disse Betæneligheder paa Grund af de øieblikkelige Tidsforhold, og selv om Forsøget paa en mindelig Overenskomst var prøvet i den Retning, som jeg har antydet, saa kunde jeg dog ikke i Et og Alt stemme for Loven, saaledes som den foreligger, jeg kunde af flere Grunde ikke stemme for den, og navnlig ikke, fordi Bestemmelsen i § 4 og de deraf følgende Consequenter staaer en Ullighed for Loven fast imellem Parterne, som staaer aldeles i Strid med de Lovgivningsprinciper, der hidtil have været fulgte her i Landet, og som staaer aldeles i Strid med det, hvorpaa vor hele Stræben nu gaaer ud, nemlig at gjøre Alle lige for Loven. Jeg indrømmer og har indrømmet, at der gives Undtagelser blandt Godseierne, og jeg vil tilføie, at jeg selv troer, at der kan gives saadanne, som ville være ubøielige, ja — man kan ikke flytte Bjerge — da er unægtelig Nødvendigheden af en Evangselv forhaanden. Under ingen Omstændigheder vil jeg stemme for en Lov, som binder den ene Part og giver den anden Part fri, det er, hvad jeg vil kalde en halv Evang, men kun for en fuldstændig Evangselv, som i det almene Bels Interesse forpligter begge Parter til at bøie sig for Lovens Bydende. Det er efter mit Begreb kun Statens Høihedsmagt eller i nærværende Tilfælde dens Medieendomsret, hvad Navn man nu vil give det, der kan træde til og ordne Sagen i Kraft af sin Magt og Myndighed i det Almenes Interesse, men Parterne, det være sig Eierne eller Brugerne, maaske være lige stillede.

Tscherning: Det Sidste var en stor Sandhed, at det er Staten, som kan træde til og dele de stridende Parter imellem; men det er netop det, Loven gjør; Loven giver slet ikke nogen een siddig Ret; men den giver Midler til en Afstndelse, liggende saa nær som mulig ved begge Parters Ønske og Villie. Loven